

Tomasz Chrząstek

SPRAWOZDANIE Z III OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY „WSPÓŁCZESNE STANDARDY BIBLIOTEK SZKOLNYCH W ZREFORMOWANYM SYSTEMIE EDUKACJI”

W dniach 6–7 listopada 2000 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN) wraz ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli (ŚCDN) zorganizowało w Wólce Milanowskiej III Ogólnopolską Konferencję Nauczycieli Bibliotekarzy „Współczesne standardy bibliotek szkolnych w zreformowanym systemie edukacji”. Konferencję otworzył kurator wojewódzki Andrzej Sygut, następnie o roli i zadaniach bibliotek w reformie edukacji mówił dyrektor Departamentu Kształcenia i Wychowania MEN Edmund Janiszewski.

Roboczą część obrad rozpoczął prof. dr hab. Marcin Drzewiecki z Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiając referat dyskusyjny pt. *Książka i inne formy przekazu treści w środowisku edukacyjnym epoki multimediiów*. W swoim wystąpieniu autor dokonał próby umiejscowienia biblioteki szkolnej w świecie mediów, wskazując na bezzasadne przeciwstawianie książki innym mediom, gdyż obecnie wszystkie rodzaje nośników informacji wzajemnie się przenikają. Mówca podkreślił wartość kontaktów z realnym dokumentem, wobec dominującego obecnie trendu korzystania z dokumentów wirtualnych (Internet). Zadaniem nauczyciela bibliotekarza jest uświadomienie uczniom, że zanim zostanie on dobrym internautą, musi najpierw rozumieć świat rzeczywisty, a jest to możliwe dzięki gruntownemu wykształceniu.

Następnym punktem obrad była prezentacja dorobku Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich i uczestników konferencji. Spośród wszystkich wystąpień na szczególną uwagę zasługiwał zaprezentowany przez mgr Jana Jankowicza-Korczyńskiego projekt zatytułowany e-Mrówka. Zakłada on, że biblioteka szkolna pojmowana jest jako Szkolne Centrum Informacji, odgrywające w procesie reformowania edukacji kluczową rolę. Mówi, że oprócz tradycyjnych

form dokumentów pojawiają się nowe. Biblioteka szkolna będzie udostępniać uczniom i nauczycielom informacje w trzech podstawowych formach:

- tradycyjne dokumenty biblioteczne (książki i czasopisma),
- multimedialne pomoce dydaktyczne,
- informacja i dokumenty dostępne w internecie.

Dynamiczny rozwój Internetu oraz jego bogate, ale nieuporządkowane zasoby informacyjne stawiają przed biblioteką i bibliotekarzem nowe zadania. Powinien on przekształcić się w SZKOLNEGO MANAGERA INFORMACJI, który będzie nie tylko pomagał w udostępnianiu zasobów bibliotecznych i internetowych, ale także je opracowywał. Stałe łącza internetowe bibliotek szkolnych i gminnych pozwolą na wzajemną współpracę w zakresie inwentaryzowania zasobów internetowych poprzez wytworzenie indeksu zasobów edukacyjnych. System mrowczej współpracy bibliotekarzy szkolnych i gminnych w procesie indeksacji zasobów internetowych miałby polegać na tworzeniu bazy danych tychże zasobów. Każda pozycja uzupełniona zostanie o odpowiednią dla niej merytoryczną adnotację, a także zostanie odpowiednio zindeksowana w oparciu o system słów kluczowych zaczerpniętych z EUROPEJSKIEGO TEZAURUSA EDUKACYJNEGO, uzupełnionego dynamicznym słownikiem tworzonym przez bibliotekarzy.

Drugiego dnia obrad uczestnicy konferencji obradowali w czterech zróżnicowanych tematycznie zespołach. Zajęcia warsztatowe w każdej grupie były poprzedzone wykładem.

Zespół I obradował pod hasłem **Rola biblioteki szkolnej w społeczeństwie informacyjnym**. Wykład wygłosił mgr Jan Jackowicz-Korczyński. Autor zwrócił uwagę na nowe zadania stojące przed bibliotekami i bibliotekarzami w obliczu reformy edukacji i integracji ze strukturami europejskimi. Kraje UE na konferencji w Lizbonie w marcu 2000 roku przyjęły do realizacji program przyspieszenia na drodze do przyjaznego społeczeństwa informacyjnego. W przyjętym dziesięciopunktowym programie, nazwanym e-Europe, na drugim miejscu umieszczono zagadnienia wykorzystania nowych technologii w edukacji. Perspektywa wstąpienia Polski do Unii Europejskiej stwarza możliwości przystosowania tradycyjnej biblioteki szkolnej do nowych zadań w społeczeństwie informacyjnym. W dużej mierze dzieje się to dzięki programowi Interkl@sa (www.interklasa.pl) powstałemu z inicjatywy i kierowanemu przez przewodniczącą Sejmowej Komisji do Spraw Edukacji i Młodzieży poseł Grażynę Staniszewską, która (przy bliskiej współpracy MEN) od trzech lat realizuje program dostosowania polskiej oświaty do nadchodzącej ery społeczeństwa informacyjnego. W ramach tego projektu wyposażono już ponad 5000

szkół w pracowni komputerowe. Idea przekształcenia biblioteki szkolnej w Multimedialne i Internetowe Centrum Informacji jest jednym z priorytetów projektu Interkl@sa. Postuluje się także nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi w zakresie ułatwienia dostępu do zasobów bibliotecznych Internetu .

Po wykładzie rozpoczęły się warsztaty prowadzone przez mgr Grażynę Gajewską – doradcę metodycznego ŚCDN i mgr Annę Targosz – nauczyciela bibliotekarza. Efektem zajęć warsztatowych w tej grupie było wykonanie projektu organizacji Centrum Informacji Multimedialnej i Internetowej.

Zespół II zajmował się **współczesnymi standardami dla bibliotek szkolnych**. Referat na ten temat wygłosiła dr Bogumiła Staniów z Uniwersytetu Wrocławskiego, stwierdzając, że przedmiotem standardów mogą być funkcje i zadania biblioteki szkolnej, wykształcenie personelu i normy zatrudnienia, wielkość i przeznaczenie pomieszczeń bibliotecznych, rodzaj i liczba zbiorów, wyposażenie i sprzęt, a także budżet. Na ogół standardy mają charakter zaleceń czy też rozwiązań przykładowych. Formułowane są dla wszystkich typów szkół. Coraz popularniejsze są standardy osiągnięć informacyjnych uczniów. Charakter międzynarodowy mają standardy formułowane przez IFLA i UNESCO (np. Manifest Bibliotek Szkolnych z 1998 roku). W USA opracowuje się standardy o charakterze narodowym i stanowym. W Europie jedynie Austria posiada szczegółowe standardy, natomiast wiele krajów (m.in. Holandia, Wielka Brytania) przewiduje ich opracowanie, a Międzynarodowe Stowarzyszenie Bibliotekarstwa Szkolnego (IASL) planuje zebranie standardów z całego świata. Po wysłuchaniu referatu uczestnikom zespołu zaprezentowano warsztaty, które poprowadziła mgr Krystyna Stelmaszczyk-Wijaczka nauczyciel bibliotekarz. Pokłosem tych zajęć było stworzenie projektu organizacyjnego współczesnej biblioteki szkolnej. Bardzo wiele uwagi poświęcono także sposobom badania i oceniania potrzeb i oczekiwań informacyjnych użytkowników bibliotek szkolnych.

Zespół III pracował nad **modelem kształcenia nauczyciela bibliotekarza**. Wprowadzeniem do tej tematyki był referat dr Anny Tokarskiej z Uniwersytetu Śląskiego. W tezach referatu zawarto oczekiwania wobec uczelni kształcących nauczycieli bibliotekarzy. Wskazano na konieczność wprowadzania do programu studiów takich zagadnień, jak: edukacja europejska, biznes i marketing, ochrona i konserwacja dokumentów, realizacja przygotowania pedagogicznego nauczycieli bibliotekarzy, a także umożliwienie kształcenia w ramach specjalizacji „Biblioteki szkolne i pedagogiczne”. Podkreślono konieczność doskonalenia zawodowego nauczycieli bibliotekarzy, wskazując na Ośrodki Metodyczne i proponowane przez wyższe uczelnie studia podyplomowe i doktoranckie.

Warsztaty, podczas których uczestnicy zajęć sprecyzowali oczekiwania wobec absolwentów wyższych uczelni, mających w perspektywie zostać nauczycielami bibliotekarzami, poprowadziła mgr Zofia Radziszewska – doradca metodyczny ŚCDN.

Udział bibliotek w realizacji podstawy programowej w dydaktyce i wychowaniu był przedmiotem rozważań **Zespołu IV**. Referentką była mgr Danuta Saniewska, doradca metodyczny ŚCDN. Autorka podkreśliła rolę współczesnej biblioteki szkolnej w komunikacji społecznej, wskazała specyfikę bibliotek szkolnych i pedagogicznych, wynikającą z zadań, zasobów i charakterystycznej grupy użytkowników, mających określone potrzeby i wymagania. Diagnozowanie tych potrzeb i ich zaspokajanie należy traktować jako istotny warunek egzystencji tychże bibliotek. Wyznacznikiem zmian roli i funkcji bibliotek szkolnych i pedagogicznych są założenia reformy edukacji, nakładające na bibliotekę obowiązek podjęcia działań na rzecz pomocy reformowanej szkole w realizacji jej zadań dydaktycznych i wychowawczych. Na tym polu wskazane jest podjęcie szeroko zakrojonej współpracy pomiędzy bibliotekami szkolnymi i pedagogicznymi. Efektem zajęć warsztatowych, przeprowadzonych przez referentkę, było nakreślenie programu działalności pedagogicznej biblioteki szkolnej.

Podsumowaniem dwudniowych obrad była dyskusja panelowa, podczas której zaprezentowano efekty pracy poszczególnych zespołów.